

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ขั้นที่ 2 การกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา
- ขั้นที่ 3 การสร้างและเตรียมเครื่องมือ
- ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยครูประจำกลุ่มและนักศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 มาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยศึกษาเฉพาะสาขาวิชาแรกที่เริ่มทดลองใช้หลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 คือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว และสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ในประเภทวิชาพาณิชยกรรม ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ ดังนี้

1. ครูประจำกลุ่ม ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพบกลุ่มในกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคเรียน จำนวน 198 คน

2. นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งผ่านการลงทะเบียนเรียนมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคเรียน จำนวน 3,577 คน

ตารางที่ 1 จำนวนและประเภทประชากร

ภาค	จำนวนและประเภทของประชากร	
	ครูประจำกลุ่ม	นักศึกษา
เหนือ	27	409
ตะวันออกเฉียงเหนือ	48	868
กลาง	48	934
ใต้	33	623
ตะวันออกเฉียง	42	743
รวม	198	3577

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยสุ่มมาจากประชากรครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างครูประจำกลุ่ม ใช้ประชากรครูประจำกลุ่ม ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพบกลุ่มในกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคเรียน ในประเภทวิชาพาณิชยกรรมเพียงประเภทเดียวจาก 3 ประเภทวิชา มีจำนวนทั้งสิ้น 198 คน จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากร

2. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) คำนวณจากประชากรทั้งหมด 3,577 คน จากทั่วประเทศ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 360 คน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละภาคตามสัดส่วนของประชากร จากสูตร

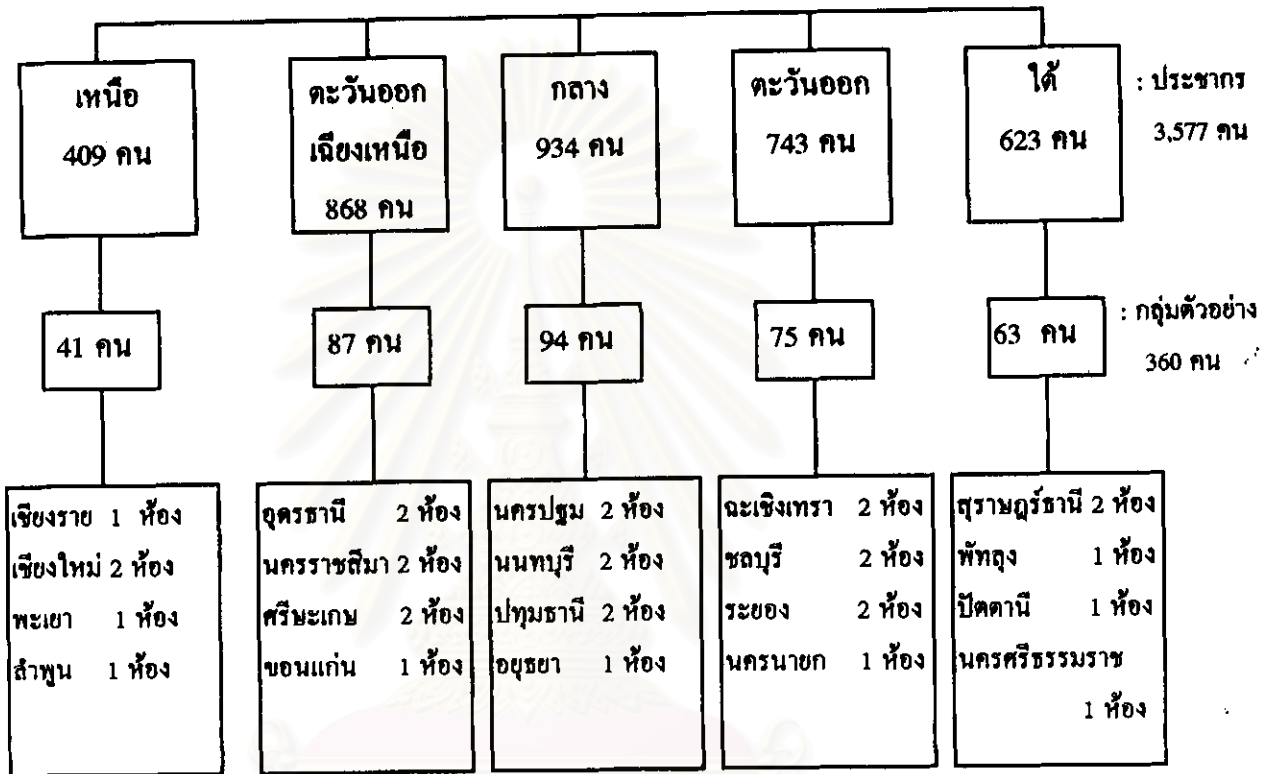
$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนกลุ่มประชากรในแต่ละภาค}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละภาค ดังปรากฏในตารางที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มจังหวัดในแต่ละภาค เพื่อให้ข้อมูลกระจายทั่วประเทศ จึงใช้การสุ่มอย่างง่ายจากรายชื่อจังหวัดในภาคนั้น ๆ โดยกำหนดให้ได้รายชื่อจังหวัดไม่ต่ำกว่าภาคละ

4 จังหวัด แล้วกลุ่มห้องเรียนจากแต่ละจังหวัด จำนวนร้อยละ 50 ของห้องเรียน ในกรณีที่มีห้องเรียนเพียง 1 ห้อง ใช้ห้องเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา

ขั้นที่ 2 การกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539

- 1.1 กลุ่มครูประจำกลุ่ม
- 1.2 กลุ่มนักศึกษา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานงาน และด้านการวัดและประเมินผล

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานงาน และด้านการวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 8 การสร้างและเตรียมเครื่องมือ

8.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้น 2 ฉบับ สำหรับครูประจำกลุ่ม และนักศึกษา จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง ในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม ทั้ง 5 ด้าน คือ

ด้านการประชาสัมพันธ์	จำนวน 7 ข้อ
ด้านการแนะแนว	จำนวน 13 ข้อ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน 19 ข้อ
ด้านการประสานงาน	จำนวน 10 ข้อ
ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน 13 ข้อ

- แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม ที่ควรที่จะเพิ่มเติม

8.2 การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. รวบรวมข้อมูลจากข้อ 1 นำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ทั้ง 5 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษา และจำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความชำนาญในการสร้างแบบสอบถามและการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาทางไกล ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทุทธศักราช 2539 จำนวน 5 คน (รายนามผู้เชี่ยวชาญปรากฏในภาคผนวก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาตลอดจนความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาพร้อมทั้งวิจารณ์ และเสนอแนะแนวทางแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครูประจำกลุ่มและ นักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง จำนวน 38 คน ในวันที่ 13-14 มิถุนายน 2541 เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและความหมายของภาษาที่ใช้และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha-Coefficient) ของกรอนบาส (อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{N}{N-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

α = ความเที่ยงของแบบสอบถาม

N = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 = คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

เมื่อคำนวณแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้ คือ

กลุ่มประชากร	บทบาทที่คาดหวัง	บทบาทที่เป็นจริง
ครูประจำกลุ่ม	.9584	.7297
นักศึกษา	.9535	.9306

แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นสูง พอจะใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยได้

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ยื่นคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 63 จังหวัด

4.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 63 จังหวัด พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้ตอบส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยระบุแบบสอบถามว่าเป็นแบบสอบถามของครูประจำกลุ่มและนักศึกษา เพื่อสะดวกในการแยกประเภทและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้กำหนดรหัสของแบบสอบถาม และทำบัญชีควบคุมไว้

ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จากกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

ครูประจำกลุ่ม ส่งแบบสอบถาม 198 ฉบับ ได้รับกลับคืน 144 ฉบับ คิดเป็น 72.72%

นักศึกษา ส่งแบบสอบถาม 400 ฉบับ ได้รับกลับคืน 311 ฉบับ คิดเป็น 77.75%

รวม 598 ฉบับ ได้รับกลับคืนทั้งสิ้น 455 ฉบับ คิดเป็น 76.08%

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปและได้รับกลับคืนจากกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ

ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มประชากร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับกลับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร	จำนวนแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถาม	ร้อยละ
	ส่งไป	ที่ส่งกลับ	
ครูประจำกลุ่ม	198	144	72.72
นักศึกษา	400	311	77.75
รวม	598	455	76.08

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับกรวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์ ดังนี้

1) ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 โดยใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย แบ่งเป็นช่วง ดังนี้

		บทบาทที่คาดหวัง	บทบาทที่เป็นจริง
4.50-5.00	หมายถึง	ควรปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	ควรปฏิบัติมาก	ปฏิบัติมาก
2.50-3.49	หมายถึง	ควรปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ควรปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ควรปฏิบัติน้อยที่สุด	ปฏิบัติน้อยที่สุด

2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ตามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ t-test (t - dependent)

3) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาที่มีต่อบทบาทในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ทั้งบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง วิเคราะห์โดยใช้ t-test (t - independent)

4) สำหรับคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้สรุปรวม และเสนอในรูปแบบบรรยาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย